Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi rendeletre az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2019–2020)

(COM(2017) 698 final – 2017/312 (NLE))

(2018/C 237/06)

Előadó: **Jacques LEMERCIER**

Felkérés:	Európai Bizottság: 2018.01.18.
	az Európai Unió Tanácsa: 2018.01.10.
Jogalap:	az Euratom-Szerződés 106a. cikke és az EUMSZ 304. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2018.03.09.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2018.03.14.
Plenáris ülés száma:	533.
A szavazás eredménye	178/0/7
(mellette/ellene/tartózkodott):	

1. **Következtetések és ajánlások**

1.1. A 2019–2020-as Euratom-program folytatja a 2014–2018-as Euratom-program kutatási tevékenységeit, és azzal teljes mértékben koherens. Az Európai Bizottság javaslata meglehetősen kevés módosítást javasol. Ezek elsősorban a költségvetést érintik, és a program kontinuitásának biztosítását szolgálják.

1.2. Az EGSZB tudomásul veszi ezeket a módosításokat, figyelembe véve a témáról alkotott korábbi véleményeit ([1]).

1.3. Az Euratom által finanszírozott, maghasadással kapcsolatos kutatás elsődleges célja a nukleáris technológiák biztonságosságának megerősítése. Az EGSZB véleménye szerint a lehető legnagyobb figyelmet kell szentelni a nukleáris biztonsággal kapcsolatos szempontoknak. A hosszú felezési idejű radioaktív hulladék mennyiségének csökkentését és tárolását, a hasadóanyagok ellenőrzését és a sugárvédelmet szintén prioritásként kell kezelni. Ezeket a kutatási prioritásokat az Európai Nukleáris Fórum (ENEF) keretében kell megosztani, amely a civil társadalmat, így az EGSZB-t is magában foglalja.

1.4. Az EGSZB megismétli és megerősíti a korábbi véleményeiben tett legfontosabb megállapítását, vagyis azt, hogy „*a nukleáris technológiákról, azok használatáról és következményeiről rendelkezésre álló tudásanyagot meg kell őrizni és bővíteni kell. Az Euratom kutatási és fejlesztési keretprogram az erőforrások összekapcsolását összehangoló funkciója és a közös erőfeszítések integrálása folytán jelentős európai többletértéket nyújt ehhez* ([2])”

1.5. Az EGSZB emlékeztet ezenkívül azon kérésére, hogy az Európai Bizottság továbbra is ösztönözze a megújuló, nem fosszilis energiaforrások fejlesztését, valamint a nukleáris energia súlyának észszerűsítését a tagállamok energiaellátásában.

1.6. Az európai atomerőművekben történt számos incidens alapján bebizonyosodott, hogy az alvállalkozók alkalmazása bizonytalansági tényezőt jelent az atomerőművek karbantartásában. Az EGSZB véleménye szerint az alvállalkozói kiszervezést minél kevésbé kell alkalmazni és erősen körül kell határolni.

1.7. Az EGSZB kéri, hogy fordítsanak különleges figyelmet ezekre a kérdésekre a brexit, valamint az Euratom-Szerződés Egyesült Királyság általi *de facto* felmondása keretében.

([1]) HL C 34., 2017.2.2., 66. o.; HL C 181., 2012.6.21., 111. o. és HL C 318., 2011.10.29., 127. o.
([2]) HL C 181., 2012.6.21., 111. o. és HL C 318., 2011.10.29., 127. o.

2. **Az európai bizottsági közlemény lényegi tartalma**

2.1. Az Európai Bizottság javaslatának célja egy új rendelet elfogadása, amely meghosszabbítja az Európai Atomenergia-közösségnek a „Horizont 2020" kutatási és innovációs keretprogramot kiegészítő kutatási és képzési programjáról (2014–2018) szóló 1314/2013/Euratom tanácsi rendelet alapján végzett kutatási tevékenységeket.

2.2. A 2019–2020-as Euratom-programra vonatkozó javaslat kiegészíti a „Horizont 2020" programot. Megállapítja a közvetlen és közvetett tevékenységek költségvetését, meghatározza a kutatási és fejlesztési célokat, valamint felsorolja a kutatást és fejlesztést támogató eszközöket.

2.3. Az Euratom-Szerződés 7. cikkével összhangban a jelenlegi (a 2014–2018-as időszakra vonatkozó) Euratom-program ötéves időszakra szól. A javaslat célja, hogy a program 2019–2020-ban is zökkenőmentesen folytatódjon. Ez a megközelítés a „Horizont 2020" időrendjéhez is jobban illeszkedik. Ez annál is inkább fontos, mivel az Euratom-programok és a „Horizont 2020" egymást kölcsönösen erősítő célkitűzéseket mozdítanak elő.

3. **Általános megjegyzések**

3.1. Az EGSZB tudomásul veszi az Európai Bizottságnak a 2014–2018-as Euratom-program időközi értékelésére vonatkozó következtetéseit, valamint azt, hogy az Európai Bizottság által végzett elemzés „nem állapított meg olyan érdemi következtetést, amely megkérdőjelezné a 2014–2018-as program stratégiáját vagy formátumát, vagy amely miatt a 2019–2020-as időszak vonatkozásában javasolni kellene a program hatókörének, tevékenységeinek vagy végrehajtási módjának felülvizsgálatát".

3.2. Az EGSZB ezenkívül megjegyzi, hogy a 2014–2018-as Euratom-program időközi értékelésének és a 2019–2020-as Euratom-programra vonatkozó javaslatnak az alátámasztása érdekében 2016. október és 2017. január között folytatott nyilvános konzultáció általánosságban kedvező értékelést mutatott: a résztvevők 80 %-a megfelelőnek találta a programot (egyetértett vagy teljes mértékben egyetértett). A résztvevők ezenkívül különösen pozitívan értékelték az oktatás és képzés, a hulladékkezelésre vonatkozó kutatás, a meglévő reaktorok biztonsága, valamint a magfúzióra vonatkozó kutatás terén elért eredményeket. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy a programnak nem volt multiplikátorhatása a magánberuházásokra.

3.3. Végezetül az Európai Bizottság elkötelezett annak biztosítása mellett, hogy a különböző érdekelt felek által tett javaslatokat figyelembe vegye a 2019–2020-as Euratom-munkaprogram előkészítése vagy az Euratom-program felügyeletével és irányításával kapcsolatos rutintevékenységei során, és hogy a hosszabb távú tényezőkre vonatkozó javaslatokkal az új (2020 utáni) többéves pénzügyi keret hatálya alá tartozó következő Euratom-program előzetes hatásvizsgálatában foglalkozzon.

3.4. Az EGSZB tudomásul veszi a fentieket, és a témáról alkotott korábbi véleményeinek szem előtt tartásával támogatja az Európai Bizottság javaslatát.

3.5. A korábbi véleményeivel összhangban az EGSZB kiemeli, hogy az Euratom által finanszírozott, maghasadással kapcsolatos kutatás elsődleges célja a nukleáris technológiák biztonságosságának megerősítése. Az EGSZB véleménye szerint a lehető legnagyobb figyelmet kell szentelni a nukleáris biztonsággal kapcsolatos szempontoknak. A hosszú felezési idejű radioaktív hulladék mennyiségének csökkentését és tárolását, a hasadóanyagok ellenőrzését és a sugárvédelmet szintén prioritásként kell kezelni.

3.6. Az EGSZB ismételten kiemeli, hogy *„a nukleáris technológiákról, azok használatáról és következményeiről rendelkezésre álló tudásanyagot meg kell őrizni és bővíteni kell. Az Euratom kutatási és fejlesztési keretprogram az erőforrások összekapcsolását összehangoló funkciója és a közös erőfeszítések integrálása folytán jelentős európai többletértéket nyújt ehhez* ([3])."

Kelt Brüsszelben, 2018. március 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Georges DASSIS

([3]) HL C 181., 2012.6.21., 111. o. és HL C 318., 2011.10.29., 127. o.